

При намерения за водноелектрически централи:

1. Намеренията за строителство и експлоатация на **водноелектрически централи (ВЕЦ)**, независимо от мощността, брой турбини, тип, местоположение и др., попадат в обхвата на т. 3, буква „з“ от Приложение № 2 от ЗООС. На основание чл. 93, ал. 1, т. 2 от ЗООС съответните инвестиционни предложения са предмет на преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, като в общия случай компетентният орган за издаване на решение е директорът на съответната РИОСВ. Обръщаме внимание, че при разширение и/или изменение на такива намерения, в т.ч. промяна на местоположението, тип или други показатели, случай по случай и при предположения за въздействие върху околната среда, различно от оценяваното вече или от съгласувано/одобрявано от компетентния орган по околна среда, за изясняване на значителността на отрицателните въздействия също следва да се проведе процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС.

2. Когато за строителството или при експлоатацията на съоръженията се налага осъществяване или развитие на други намерения или дейности, като например осигуряване на подходни пътища, складове, изграждане на електропреносна мрежа и др., които самостоятелно или не също могат да попаднат в обхвата на някоя от позициите на приложения № 1 или № 2 на ЗООС, предвид разпоредбата на чл. 82, ал. 3 от ЗООС, оценките на отделните инвестиционни предложения следва да се съвместят.

3. В съответствие със ЗООС оценката може да се съвместява изцяло при изработване на предварителните (прединвестиционните) проучвания или заданието за проектиране, като се извършва преди акта на най-ранното одобряване по реда на специален закон, с което се определят същността, мястото и капацитетът на инвестиционното предложение. При конкретните намерения съответният специален закон следва да се приеме, че е Законът за устройство на територията (ЗУТ), Законът за водите, както и други специализирани закони, като например Законът за възобновяемите и алтернативните източници на енергия и биогоривата, Закон за енергетиката и подзаконовата нормативна уредба.

Отчитайки действащата нормативна уредба Ви обръщаме внимание на специфичните изисквания за обхвата и съдържанието на предпроектните проучвания за водноелектрическите централи, регламентирани с *Наредба № 14 от 15.06.2005 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия* (в сила от 29.09.2005 г., издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на енергетиката и енергийните ресурси, Обн. ДВ. бр. 53 от 28 юни 2005 г., изм. ДВ. бр. 73 от 5 септември 2006 г.), по-специално, разпоредбите на чл. 135, ал. 1 от тази Наредба, съгласно които **предварителните проучвания и заданието за изработване на инвестиционния проект са част от инвестиционното проучване.**

Техническите правила и нормативи за проектиране на хидроенергийните обекти са регламентирани в глава трета от Наредба № 14/2005 г., изискванията за които следва да бъдат съобразявани по възможния и подходящ начин и при провеждане на процедурите по глава шеста от ЗООС за такъв тип обекти. При преценяването на наличната и достатъчна информация за произнасянето на компетентния орган по околна среда, трябва да бъде отчитана и степента на изисквания обхват и подробност за

ВЕЦ на етапа на предпроектните проучвания, и изискванията към проектиране за такъв вид проекти, които също са посочени в цитираната наредба. С чл. 46, ал. 1 от Наредба № 14/2005 г. също е указано, че всички ВЕЦ подлежат на преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС съгласно ЗООС, като обръщаме внимание на изричната разпоредба на ал. 2, в която се конкретизира и каква друга специфична информация и подробни данни трябва да бъдат предоставяни към общата изискваща се по Приложение № 2 на Наредбата за ОВОС, която включва подробни данни за:

1. използването на съвременни технологии и оборудване;
2. минимално допустимия отток в реката след водопреградните съоръжения;
3. ограничаването на въздействията върху компонентите на околната среда, в т.ч. защитени видове и местообитания съгласно [Закона за биологичното разнообразие](#), и защитените територии и ландшафта;
4. прилагането на технологии и организация за изпълнение на строителството и експлоатацията, ограничавачи въздействията на шум и вредни физични фактори;
5. предвидените мерки за опазване на здравето и живота на заетите в изграждането и експлоатацията на хидроенергийните обекти и на населението.

Представянето на данните и информацията трябва да включва ВЕЦ и всички свързани с това намерение обекти и дейности, изисквания за които също са посочени в цитираната Наредба.

Съгласно чл. 2 от *Наредба № 16-27 от 22 януари 2008 г. за условията и реда за извършване на оценка на наличния и прогнозния потенциал на ресурса за производство на енергия от възобновяеми и/или алтернативни енергийни източници* (в сила от 01.01.2008 г., издадена от Министерства на икономиката и енергетиката, Обн. ДВ бр. 11 от 05 февруари 2008 г.), изискващата се оценка за наличния и прогнозния потенциал на ресурса за производство на енергия, е неразделна част към инвестиционните проучвания, извършвани по реда на Наредба № 14/2005 г.

4. При уточняване на изискващата се и приложима процедура по реда на глава шеста от ЗООС следва да се отчитат и следните особености:

Свързано с намерението за изграждане и експлоатация на ВЕЦ или ПАВЕЦ е възможно да се предвижда и съоръжение за събиране и съхраняване на воден ресурс и/или за прехвърляне на вода от един воден обект в друг.

Когато необходимото съоръжение за задържане или съхраняване на вода, където новото или допълнителното количество вода, което се задържа или съхранява, е над 10 млн. куб. м, то това съоръжение самостоятелно би достигнало критериите по т. 32 от Приложение № 1 от ЗООС и такова инвестиционно предложение, заедно с всички свързани с него намерения, обекти и дейности, е предмет на задължителна ОВОС. Компетентен орган за вземане на решение е министъра на околната среда и водите.

Когато има данни за необходими или изискващи се дейности за прехвърляне на водни маси между речни басейни, където средногодишният (осреднено за много години) отток на басейна, от който се прехвърля вода, е над 2000 млн. куб. м годишно, такова съоръжение също би попаднало самостоятелно в обхвата на т. 29 от Приложение № 1 от ЗООС, следва да бъде предмет на задължителна ОВОС и компетентен орган също е министърът на околната среда и водите.

Съоръжения за задържане или съхраняване на вода или дейности за прехвърляне на водни маси между речни басейни с капацитети под посочените в Приложение № 1 на ЗООС, попадат и като самостоятелни позиции в Приложение № 2 на ЗООС и

самостоятелно или свързано с намерение за изграждане на ВЕЦ са предмет на преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС.

В тази връзка е наложително още в най-ранния етап да бъдат изискани данни и информация за цялостното намерение с цел уточняване на коректната и приложима процедура по реда на глава шеста от ЗООС.

Следва да се отчитат и предвижданията в Плановете за управление на речните басейни по отношение на допустимост на намеренията. За целта е наложително да бъде изисквано по компетентност становище от съответната Басейнова дирекция за допустимост на намерението спрямо плановете, както и информация относно одобрени/разрешени други намерения в близост с цел отчитане на кумулативното въздействие. При регламентирана забрана и съответно недопустимост на намерението за изграждане на ВЕЦ, започналата процедура следва да бъде прекратена по съответния регламентиран ред.

5. Освен необходимостта от проучване и уточняване на приложимата процедура предвид конкретните обстоятелства, е наложително да бъде съобразявано и дали се представят еднозначни потвърждения за това, че иницирането на процедура по реда на глава шеста от ЗООС е от лице, което удовлетворява изискванията да бъде съответно „възложител на инвестиционното предложение” или „възложител на съответния план или програма”. Определенията за тези лица са регламентираны в § 1 на Допълнителните разпоредби на ЗООС, по-специално:

- т. 20. „възложител на инвестиционното предложение” е обществен орган, физическо или юридическо лице, **което по реда на специален закон, нормативен или административен акт има права да иницира или да кандидатства за одобряване на инвестиционно предложение;**

- т. 21. “възложител на план или програма” е лицето или органът, **който е оправомощен да възложи изготвянето** на плана или програмата.

Правата за инициране или кандидатстване за одобряване на намеренията за изграждане на ВЕЦ, както и редът за възлагане, съответно оправомощаване, изготвянето на изискващите се планове, следва да се съобразяват и отчитат по реда на специалния закон – Закона за водите и ЗУТ.

В случай, че такива доказателства не бъдат представени, започналата процедура следва да бъде прекратена по съответния регламентиран ред.

6. При преценяването на необходимостта от извършване на ОВОС за инвестиционно предложение за изграждане на ВЕЦ, в случаите, когато това е приложимата процедура за цялостното намерение, следва да се отчитат особеностите на всеки конкретен случай по отношение на мащабността, мощност, тип централа и други специфични особености на намерението в неговата цялост, като се отчитат и особеностите на специализираната нормативна уредба, по-специално Наредба № 14/2005 г., Закона за водите и др.

При преценяването трябва да бъдат съобразени критериите по чл. 93, ал. 4 от ЗООС. При отчитането на кумулативното въздействие следва да се съобразят наличните в съответната РИОСВ данни и процедури за намерения в близост до предлаганото местоположение не само за ВЕЦ, но и за други намерения или съществуващи обекти и дейности, както и съществуващото или определено по предназначение ползване на близко разположени имоти. Такива данни следва да се изискват от съответния вносител и/или да бъдат осигурявани/проверявани чрез

посещение на място за проверка, чрез провеждане на консултации със специализирани компетентни органи. За изясняване на степента на въздействие и риска за човешкото здраве, е наложително провеждането и на консултации с компетентните за това ведомства.

При провеждане на процедурата по оценка за съвместимостта чрез процедурата по реда на глава шеста от ЗООС следва да се отчитат режимите - забраните, ограниченията и др. регламентирани за засягани защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии и/или защитени зони по смисъла на ЗБР. При нормативно регламентирана забрана и съответно недопустимост на намерението за изграждане на ВЕЦ, започналата процедура следва да бъде прекратена по съответния регламентиран ред.

Следва да бъде изисквано представянето на пълна, адекватна и достатъчно подробна информация по Приложение № 2 на Наредбата за ОВОС по отношение на намерението за изграждане на ВЕЦ и всички свързани обекти и дейности, която трябва да бъде осигурявана от страна на възложителите на етапа на предпроектните проучвания за такъв тип съоръжения съгласно специализираната нормативна уредба. В случай, че информацията не се допълни или не се представи в определения срок, започналата процедура следва да бъде прекратена по съответния регламентиран ред.

При предположения за значително въздействие върху околната среда, дори и само по отношение на един от критериите по чл. 93, ал. 4 от ЗООС, компетентният орган следва да мотивира решение да се извърши ОВОС.

При провеждане на процедурата по оценка за съвместимостта чрез процедурата по реда на глава шеста от ЗООС следва да се прилага стриктно и разпоредбата на чл. 31, ал. 8 от ЗБР, съгласно която, когато компетентният орган прецени, че има вероятност съответното намерение или план да окаже значително отрицателно въздействие върху защитена зона, **този орган трябва да постанови решение съответно да се извърши екологична оценка или ОВОС, в рамките на които да се извърши и оценка за съвместимост.**

7. При мотивирано изискване за провеждане на процедура по ОВОС, съответно на екологична оценка за инвестиционно предложение/респективно план за ВЕЦ, следва да се отчетат освен всички посочени по-горе специфични изисквания, а също така и резултатите от проведени консултации, в т.ч. от пряко засегнатото население. Следва да се отчитат и планове, програми, стратегии на по-високо ниво, които съдържат мерки или изисквания по отношение на ВЕЦ.

Директорите на РИОСВ следва да създадат организация при подготовката на проектите за решения, в т.ч. мотивиране на съответно решение, да се отчитат особеностите, капацитетите и мащабността на намерението, така също и особеностите на местоположението и наличие на други намерения в района на инвестиционното предложение, констатирани или предполагаеми по-значителни въздействия, дори и те да бъдат само по отношение на един компонент или фактор на околната среда. При одобряване/съгласуване от страна на компетентния орган по околната среда трябва да има достатъчно проучвания, данни и анализи, както и гаранции за осъществяване на необходимите мерки с цел спазването на нормите за качество на околната среда.